

ALİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN BAKALAVRIAT SƏVİYYƏSİNƏ QƏBUL İMTAHANININ JURNALİSTİKA ÜZRƏ QABİLİYYƏT İMTAHANI MƏRHƏLƏSİNDƏ BAKALAVRLARIN YAZACAQLARI İNŞAYA (ESSEYƏ) VERİLƏN TƏLƏBLƏR

Hörmətli abituriyentlər!

2017/2018-ci tədris ili üçün **Jurnalistika** ixtisasına qəbul olunmaq üçün III ixtisas qrupu üzrə test imtahanı vermiş, müsabiqə şərtini ödəyən və sorğu vərəqi dolduraraq qeydiyyatdan keçmiş abituriyentlər qabiliyyət imtahanı mərhələsində təqdim olunmuş mövzulardan ixtiyari birini seçməklə inşa (esse) yazacaqlar. İnşa (esse) abituriyentin imtahan verdiyi bölməyə uyğun olaraq Azərbaycan və ya rus dilində yazılmalıdır.

İnşa (esse) abituriyentin seçmiş mövzu üzrə öz nöqtəyi-nəzərini əsaslandırılmış şəkildə ifadə etdiyi müstəqil, yaradıcı yazı işidir. Abituriyentlərə ictimai-siyasi, iqtisadi, mədəni həyat sahələrinə aid, həmçinin respublikamız, görkəmli şəxsiyyətlər, təhsil, ixtisas seçimi, ətraf mühit, mənəviyyat və eləcə də bütün bəşəriyyəti düşündürən qlobal problemlər haqqında müstəqil mühakimə yürütmək və əsaslandırmaq bacarığını nümayiş etdirməyə imkan verən sərbəst mövzular təklif olunur.

İnşanı (esseni) yazarkən abituriyent:

- səliqəli, oxunaqlı və aydın xətlə yazılmalı;
- öz fikirlərini aydın və savadlı şəkildə ifadə etməli;
- mövzunun mahiyyətini açmalı və dolğun əhatə etməli;
- yazının tərkib hissələri (giriş, əsas hissə və nəticə) arasında məntiqi rabitə yaratmalı, abzaslarla fərqləndirməli və fikirlərini məntiqi ardıcılıqla ifadə etməli;
- ictimai-siyasi problemlərə yaxşı bələd olduğunu nümayiş etdirməli;
- ictimai-siyasi problemləri təhlil etmə, ümumiləşdirmə və məntiqi nəticə çıxarma qabiliyyətini nümayiş etdirməli;
- fikir və düşüncələrini anlaşıqlı, məntiqli, rabitəli və aydın surətdə, ədəbi dilin normalarına, o cümlədən, qrammatika, orfoqrafiya, durğu işarələrinin işlənməsi qaydalarına uyğun olaraq ifadə etməli, öz fikir və mühakimələrini əsaslandırmaq üçün bir neçə (3 və daha çox) müvafiq sitat, iqtibas, nümunə və faktlardan (tarixi hadisə, bədii parçalar, həyat hadisələri və s.) istifadə etməlidir.

Yazı işinin qiymətləndirilməsi zamanı inşanın məzmununu, yazı savadı və aşağıdakı meyarlar nəzərə alınır:

- İnşa yazı (esse) 2–4 səhifə (ən azı 2 səhifə və ya 420 söz) həcmində olmalıdır.
- verilmiş mövzunun başa düşülməsi, mövzu üzrə material, əsas fakt və hadisələr haqqında məlumatla malik olunması;
- abituriyentin mövzuya orijinal yanaşması, öz nöqtəyi-nəzərini əsaslandırılmış şəkildə ifadə etmək bacarığı, mövzunun əhatə olunma səviyyəsi, fikirlərin aydın və anlaşıqlı ifadə olunması;
- çıxarılan nəticələrin məntiqli və əsaslandırılmış olması;
- yazı üslubunun orijinallığı, dilin zənginliyi, obrazlılığı və səlisliyi, savadlılıq səviyyəsi;
- yazı işinin ədəbi dilin fonetik (orfoqrafiya və durğu işarələri), qrammatik və leksik normalarına tam riayət edilməklə yazılması.

Yazı işi yuxardakı meyarlar nəzərə alınmaqla “məqbul” və ya “qeyri-məqbul”la qiymətləndirilir.

“Qeyri-məqbul” qiyməti mövzunun zəif əhatə olunduğu və ya heç əhatə olunmadığı, abituriyentin mövzunu səthi bildiyini və ya heç bilmədiyini aşkara çıxaran, başqa mövzuda yazılmış, mətnin hissələri arasında məntiqi əlaqənin pozulduğu, abituriyentin özü haqqında hər hansı məlumat yazdığı və ya işarə vurduğu, 8 və daha çox dil və nitq səhvi olan yazılara verilir.

Yazı işində abituriyentlərin özləri haqqında hər hansı məlumat (ad, soyad, ata adı, baba adı, məktəb adı, müəllim adı, yaşayış yeri və s.) yazması və ya özlərini tanıtmaqla bağlı hər hansısa işarə vurması qadağandır. Belə hala yol vermiş abituriyentlərin yazı işləri “sıfır” balla qiymətləndirilir. Seçdiyi mövzudan fərqli mövzuda, həmçinin 1 səhifədən (190 sözdən) az həcmdə yazılmış inşalar da “sıfır” balla qiymətləndirilir.

Qeyd: İmtahanın müddəti 2 saat 30 dəqiqədir.